

Vesna Žveglič, odvetnica

PRIPRAVA NA STROKOVNI IZPIT IZ UPRAVNEGA POSTOPKA

Ljudska univerza Celje, 7. september 2017

URNIK PRIPRAV

1. DAN, torek, 5. september 2017

8.00–9.30	Uvod	– strokovni izpit iz upravnega postopka – pravni viri in literatura – opredelitev upravnega postopka – subsidiarna uporaba Zakona o splošnem upravnem postopku – smiselna raba Zakona o splošnem upravnem postopku – organi, ki odločajo v upravnih zadevah – pomen temeljnih načel – načelo zakonitosti – načelo varstva pravic strank in varstvo javnih koristi – načelo materialne resnice – načelo zasiljanja stranke – načelo proste presoje dokazov – načelo dolžnosti govoriti resnico in poštene rabe pravic – načelo samostojnosti pri odločanju – načelo pravice do pritožbe – načelo ekonomičnosti postopka
	1. Opredelitev upravnega postopka in temeljna načela	
	9.30–9.45	Odmor med predavanji
9.45–11.15	2. Pristojnost	– stvarna pristojnost – krajevna pristojnost – prepoved prevzema in prenosa pristojnosti – pravna pomoč – stek pristojnosti – ustalitev pristojnosti – prostorska omejitev pristojnosti – spor o pristojnosti – personalni pogoji za vodenje in odločanje v upravnem postopku – istočelnost
	11.15–12.00	Odmor za kosilo
	3. Stranka in njeno zastopanje	– sposobnost biti stranka, procesna sposobnost, stvarna legitimacija – položaj stranke – položaj stranskega udeleženca – položaj zastopnika javnega interesa – smrt ali prenehanje stranke – zakoniti zastopnik – začasni zastopnik

12.00–13.30	4. Jezik v postopku	– skupni predstavnik – pooblaščenec – strokovni pomočnik
	5. Komuniciranje organov in strank	– vloge – vabila – zapisnik – zapisnik o posvetovanju in glasovanju – pregled spisov in obvestila o poteku postopka
13.30–13.45	Odmor med predavanji	
13.45–16.00	6. Vročanje	– čas in kraj vročanja – način vročanja – vročanje zakonitemu zastopniku in pooblaščenцу – vročanje pooblaščenцу za vročitev – vročanje državnim organom, organom samoupravnih lokalnih skupnosti, pravnim in fizičnim, osebam, registriranim za opravljanje dejavnosti – vročanje v tužno – vročanje osebam z diplomatsko imuniteto – vročanje vojaškim osebam – vročanje zaposlenim v kopenskem, zračnem in lovemskem prometu – vročanje osebam, ki jim je vzeta prostost – vročanje z javnim naznanilom – vročanje v primeru odklonitve sprejema vloge – vročanje v primeru spremembe naslova – vročilnica – pomočje pri vročanju – vrste rokov – začetek, tek in zaključek rokov – narok za ustno obravnavo – podajanje roka
	7. Rok in narok	
	8. Vrnitev v prejšnje stanje	– opomin – odstranitev – denarna kazen
	9. Vzdrževanje reda	– splošni, posebni in osebni stroški – stroški organov in strank – oprostitve, obročno plačilo in odlog plačila
	10. Stroški upravnega postopka	

2. DAN, četrtek, 7. september 2017			3. DAN, torek, 12. september 2017		
8.00–9.30	11. Začetek upravnega postopka in zahtevki strank	– začetek na zahtevo stranke – začetek po uradni dolžnosti – združitev zadev v en postopek – sprememba zahtevka – umik zahtevka – poravnava	8.00–9.30	16. Izredna pravna sredstva	– obnova postopka – sprememba in odprava odločbe v zvezi z upravnim sporom – odprava in razveljavitev odločbe po nadzorstveni pravici – izredna razveljavitev – ničnost odločbe – pravne posledice odprave in razveljavitve
	12. Ugotovitveni postopek	– posebni ugotovitelni postopek – skrajšani ugotovitelni postopek – predhodno vprašanje in identično dejansko stanje – prekinitev postopka – ustna obravnava	9.30–9.45	Odmor med predavanji	
9.30–9.45	Odmor med predavanji		9.45–11.15	17. Izvršba	– izvršljivost odločbe in sklepa – načela izvršilnega postopka – upravná in sodna izvršba – začetek izvršbe – izvršba za denarne obveznosti – izvršba za nedelarne obveznosti – izvršba v zavarovanje – začasni sklep za zavarovanje izpolnitve obveznosti
9.45–11.15	13. Dokazni postopek	– dokazno breme – listine – potrdila iz uradne evidence – potrdila o dejstvih, o katerih organ ne vodi uradne evidence – priče – izjave stranke – izvedenci in tolmači – ogled – zavarovanje dokazov – pisna in ustna odločba – sestavni deli odločbe – delna odločba – dopolnilna odločba – začasna odločba – rok za izdajo odločbe in molk organa – popraviljanje pomeni v odločbi – doklamlčnost, pravnomočnost in izvršljivost – sklep	11.15–12.00	Odmor za kosilo	
	14. Odločba in sklep	– pisna in ustna odločba – sestavni deli odločbe – delna odločba – dopolnilna odločba – začasna odločba – rok za izdajo odločbe in molk organa – popraviljanje pomeni v odločbi – doklamlčnost, pravnomočnost in izvršljivost – sklep	12.00–13.30	19. Sodno varstvo	– sodno varstvo pravic v upravnih zadevah – predmet upravnega spora – pristojnost in sestava sodišča – stranke v upravnem sporu – zastopnik javnega interesa – roki – stroški postopka – postopek pred sodiščem prve stopnje
11.15–12.00	Odmor za kosilo		13.30–13.45	Odmor med predavanji	
12.00–13.30	15. Pritožba	– pravica do pritožbe – pristojnost za odločanje o pritožbi – rok za pritožbo – razlogi za pritožbo – oblika in vsebina pritožbe – vložitev pritožbe – delo organa prve stopnje v zvezi s pritožbo – vročitev odločbe druge stopnje – pritožba zoper sklep	13.45–15.15	19. Sodno varstvo (nadaljevanje)	– vzorčni postopek – odločba in začasna odredba – pritožba – revizija – izvršba
13.30–13.45	Odmor med predavanji		Vprašanja in razprava		
13.45–15.15	Vaje	– izpil, viri in literatura – izdelava odločbe prve stopnje			

POSTOPEK NA PRVI STOPNJI

UVEDBA POSTOPKA IN ZAHTEVKI STRANK

UGOTOVITVENI POSTOPEK IN DOKAZOVANJE

IZDAJA IN VROČITEV ODLOČB

PRAVNA SREDSTVA

(učinkovitost v. pravna varnost)

REDNO (pritožba)
***DOKONČNOST**
 (ločiti od pravnomočnosti,
 ki je vezana na sodni postopek)

IZDREDNA
 obnova
 sprememba ali odprava v zvezi z upravnim sporom
 odprava ali razveljavitev po nadzorstveni pravici
 izredna razveljavitev
 ničnost

IZVRŠBA

11. Začetek postopka in zahtevki strank

5

ZAČETEK NA ZAHTEVO STRANKE

- 1) V zadevah, v katerih je po zakonu ali po naravi zadeve za začetek upravnega postopka in za sam postopek potrebna zahteva stranke
Pristojni organ sme začeti in voditi postopek samo, če je taka zahteva podana. Upravni postopek na zahtevo stranke je uveden z dnem vložitve zahteve stranke

ZAČETEK PO URADNI DOLŽNOSTI

- 1) Če tako določa zakon ali na zakonu temelječ predpis
 - 2) Če organ ugotovi ali izve, da je treba glede na obstoječe dejansko stanje zaradi javne koristi začeti upravni postopek
- Upravni postopek po uradni dolžnosti se začne, ko opravi pristojni organ v ta namen kakršnokoli dejanje.

PREDHODEN PREIZKUS ZAHTEVE STRANKE – SKLEP O ZAVRŽENJU

Preverjajo se procesne predpostavke, ali so izpolnjeni formalni pogoji za obravnavo vloge.

Organ na prvi stopnji preverja po uradni dolžnosti ves čas postopka.

Če so izpolnjene, organ vlogo vsebinsko obravnava, če niso, jo s sklepom zavrže (ločiti od zavrnilne odločbe!).

- 1) ABSOLUTNA STVARNA NEPRISTOJNOST (ne gre za upravno zadevo)
- 2) NI USTREZNE LEGITIMACIJE (sposobnost biti stranka in procesna sposobnost)
- 3) PRAVOČASNOST (zahteva ni vložena v materialnem roku)
- 4) ŽE TEČE UPRAVNI POSTOPEK V ISTI ZADEVI
- 5) PRAVNOMOČNA ODLOČITEV (materialna pravnomočnost – stranka pridobi pravice ali so ji naložene obveznosti)
- 6) ZAVRNILNA ODLOČBA OB NESPREMENJENEM DEJANSKEM IN PRAVNEM POLOŽAJU

ZDRUŽITEV ZADEV V EN POSTOPEK (130.–132. člen ZUP)

POGOJI:

- 1) Ista pravna podlaga
- 2) Isto ali podobno dejansko stanje
- 3) Stvarna pristojnost istega organa

*131. Člen ZUP: Pristojni organ lahko z **javnim naznanilom** začne upravni postopek proti večjemu številu oseb, ki mu niso znane, ali jih ni mogoče določiti, ki pa imajo lahko v postopku položaj strank, če gre pri vseh za **bistveno enake obveznosti**.

V postopku nastopa vsaka stranka samostojno. V sklepih, s katerimi se v takem postopku odredijo proti strankam določeni ukrepi, je treba določiti, kateri ukrepi se nanašajo na posamezne stranke, razen če gre za stranke, ki so udeležene v postopku z istovetnimi zahtevki, ali če je z zakonom drugače predpisano.

SPREMEMBA ZAHTEVKA (133. člen ZUP)

POGOJI:

- 1) Do izdaje odločbe na prvi stopnji
- 2) Iste bistvene sestavine dejanskega stanja
- 3) Organ je pristojen za reševanje spremenjenega zahtevka

Stranko z nasprotnim interesom je treba takoj obvestiti.

7

UMIK ZAHTEVE (134.–136. člen ZUP)

Pomeni zaključek postopka. Sledi sklep o ustavitvi postopka.

Stranka lahko zahtevo umakne do vročitve odločbe, med pritožbenim rokom in do vročitve odločbe o pritožbi.

Če pride do umika po vročitvi prvostopenjske odločbe (v pritožbenem roku ali v pritožbenem postopku), organ odpravi morebitno ugodilno odločbo prve stopnje.

Organ nadaljuje postopek, začel na ZS, če tako zahteva nasprotna stranka ali je to potrebno v javnem interesu.

Če organ ustavi postopek, začel po UD, lahko stranka zahteva njegovo nadaljevanje (če lahko postopek teče tudi na ZS).

PAZITI: ZAHTEVA je vrsta vloge, ZAHTEVEK je tisto, kar se od organa zahteva

PORAVNAVA (137. člen ZUP)

Uradna oseba si mora ves čas prizadevati za poravnavo.

Uradna oseba po UD pazi, da **poravnava ni v škodo javni koristi, javni morali ali pravni koristi drugih**.

Poravnava ima moč izvršljive odločbe, izdane v upravnem postopku.

Če je poravnava vključena v odločbo, zoper del, ki se nanaša na poravnavo, ni dovoljena pritožba. Zoper sklenjeno poravnavo se lahko vloži tožbo.

Samo zahtevki, s katerimi lahko stranke same razpolagajo, in samo v t.i. kvazi sodnih sporih (več strank z nasprotujočimi interesi)

– **ni poravnave med stranko in organom.**

8

12. Ugotovitveni postopek

NAČELO MATERIALNE RESNICE
(ugotoviti resnično stanje stvari)

NAČELO ZASLIŠANJA STRANKE
(stranka mora imeti možnost uveljaviti in
zavarovati svoje pravice in pravne koristi)

DEJANSKO STANJE: vsa dejstva in okoliščine, pomembne
za odločitev o zadevi (katera so, določi materialni predpis)

9

POSEBNI UGOTOVITVENI POSTOPEK (145.–146. člen ZUP)

Praviloma se izvede posebni ugotovitveni postopek, ki ga v celoti vodi pristojni organ.

Pristojni organ ne sme izdati odločbe, preden ne da stranki **možnosti, da se izreče o dejstvih in okoliščinah**, ki so pomembna za izdajo odločbe (ni pa nujno, da izvede ustno obravnavo).

SKRAJŠANI UGOTOVITVENI POSTOPEK (144. člen ZUP)

Dejansko stanje je mogoče takoj ugotoviti in ni potrebno zavarovati interesa strank.

Ni posebnih procesnih dejanj (stranke ni potrebno zaslišati), organ odloči takoj.

Samo v naslednjih primerih:

1. če se da **dejansko stanje v celoti ugotoviti na podlagi dejstev in dokazov, ki jih je navedla oziroma predložila stranka** v svoji zahtevi, ali na podlagi **splošno znanih** dejstev oziroma dejstev, ki so organu znana;
2. če se da **ugotoviti stanje zadeve na podlagi uradnih podatkov, ki jih ima organ**, in samo za to ni treba posebej zaslišati stranke za zavarovanje njenih pravic oziroma pravnih koristi;
3. če je s predpisom določeno, da se zadeva lahko reši na podlagi dejstev ali okoliščin, ki niso popolnoma dokazane ali se z dokazi le posredno dokazujejo, in so dejstva oziroma okoliščine **verjetno izkazane**, iz vseh okoliščin pa izhaja, da je treba **zahtevku stranke ugoditi**;
4. če gre za nujne **ukrepe v javnem interesu** (obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za javni red in mir, za javno varnost ali za premoženje večje vrednosti), ki jih ni mogoče odlagati, pa so dejstva, na katera se mora opirati odločba, ugotovljena ali vsaj verjetno izkazana.

10

PREDHODNO VPRAŠANJE

Vprašanje, **ali obstaja kakšno pravno razmerje oz. pravica ali obveznost**,

- 1) ki je samostojna pravna celota,
- 2) ki je del dejanskega stanja, od katerega je odvisna vsebinska odločitev v upravni zadevi, in
- 3) rešitev vprašanja, če je sporno, spada v pristojnost sodišča ali kakšnega drugega organa.

Gre za **sporno vprašanje**, o katerem še ni bilo odločeno. Če je o predhodnem vprašanju že odločeno s pravnomočnim posamičnim aktom, je organ na ta posamični akt vezan.

Predhodno vprašanje lahko

- 1) sam obravnava in reši (pravni učinek samo v konkretni upravni zadevi)
- 2) prekine postopek in počaka na rešitev vprašanja s strani pristojnega organa

MORA PREKINITI: obstoj kaznivega dejanja (*če ni mogoč kazenski pregon, obravnava organ, ki vodi postopek, tudi to vprašanje*), obstoj zakonske zveze, ugotovitev očetovstva ali če zakon tako določa.

IDENTIČNO DEJANSKO STANJE (149. člen ZUP)

Če gre za vprašanje, ali sta **podana kaznivo dejanje in storilčeva kazenska odgovornost**, je organ, ki vodi postopek, pri ugotavljanju dejanskega stanja **vezan na pravnomočno sodbo kazenskega sodišča, s katero je obtoženec spoznan za krivega**.

11

PREKINITEV POSTOPKA (153. člen ZUP)

Organ postopek prekine s sklepom.

Prenehajo teči vsi roki za procesna dejanja, organ ne more opravljati **nobenh procesnih dejanj**.

Samo v zakonsko določenih primerih:

- 1) če **stranka umre in pravica ali obveznost oziroma pravna korist, ki se uveljavlja v postopku, lahko preide na pravne naslednike**
- 2) če stranka **izgubi poslovno sposobnost, pa v postopku nima pooblaščenca in se ji ne postavi začasnega zastopnika**
- 3) če zakoniti **zastopnik stranke umre ali izgubi poslovno sposobnost**, stranka pa nima pooblaščenca ali zakonitega zastopnika in se ji tudi ne postavi začasnega zastopnika
- 4) če so za **stranko nastopile pravne posledice uvedbe stečajnega postopka**
- 5) če organ sklene, da **ne bo sam reševal predhodnega vprašanja**, oziroma ga po zakonu ne more reševati

12

USTNA OBRAVNAVA (154.–163. člen ZUP)

Cilj je razjasnitev zadeve, predstavlja koncentracijo ugotovitvenega postopka v enem procesnem dejanju. Lahko se opravi prek videokonference, praviloma pa na sedežu organa.

Načeloma fakultativna, obvezna je zgolj v naslednjih primerih:

- 1) v zadevah, v katerih sta udeleženi dve ali več strank z nasprotujočimi si interesi
- 2) opraviti je treba ogled ali pa zaslišati priče ali izvedence

Načeloma je javna, izključitev samo iz zakonskih razlogov (*javnosti ni mogoče izključiti pri razglasitvi odločbe*):

- 1) če to zahtevajo razlogi morale ali javne varnosti
- 2) če je podana resna in neposredna nevarnost, da bi bila ustna obravnavna ovirana
- 3) če je treba obravnavati razmerja v kakšni rodbini
- 4) če je treba obravnavati okoliščine, ki pomenijo tajnost podatkov v skladu z zakonom, ki ureja tajnost podatkov, ali poslovno in poklicno tajnost

Priprave na ustno obravnavo

- povabiti vse udeležence (pustiti jim vsaj 8 dni od vročitve do dneva obravnave)
- lahko javno naznanilo

Potek ustne obravnave

- organ naznani predmet obravnave
- organ preveri navzočnost in ali so bila vabila pravilno vročena
- organ določi potek obravnave
- praviloma se izvede en narok
- zapisnik

13

IZOSTANEK IZ USTNE OBRAVNAVE (161. člen ZUP)

Stranka, ki še ni bila zaslišana, ni prišla k obravnavi, pa ni ugotovljeno, da ji je bilo vabilo pravilno vročeno: uradna oseba, ki vodi postopek, **preloži obravnavo**, razen če je bil razpis ustne obravnave pravočasno javno naznanjen.

Ne pride **stranka, na katere zahtevo je bil začel postopek**, čeprav je bila pravilno povabljen, pa se da iz celotnega stanja zadeve **domnevati, da je predlog umaknila, organ ustavi postopek**. Če se **ne more domnevati**, da je stranka umaknila predlog, ali če je v javnem interesu potrebno, da se postopek nadaljuje po uradni dolžnosti, **opravi uradna oseba glede na okoliščine primera obravnavo brez te stranke ali pa jo preloži**.

Če brez opravičenega razloga ne pride **stranka, zoper katero je začel postopek**, čeprav je bila pravilno povabljen, lahko uradna oseba, ki vodi postopek, **opravi ustno obravnavo tudi brez nje, lahko pa jo na njene stroške tudi preloži**, če je to potrebno za pravilno rešitev zadeve.

PRIPOMBE K DELU NA USTNI OBRAVNAVI (162. člen ZUP)

Če **navzoča stranka**, kljub opozorilu na posledice, med samo obravnavo ne poda pripomb k delu na obravnavi, **se šteje, da nima pripomb**.

Če pa poda stranka pozneje tako pripombo, jo organ, ki odloča o zadevi, vendarle **upoštevata, kadar utegne pripomba vplivati na rešitev zadeve in ni bila podana po obravnavi z namenom, da bi se zavlačeval postopek**.

Če k obravnavi **ne pride stranka, ki je bila povabljen na javnim naznanilom**, pa poda pripombe k delu na obravnavi šele po obravnavi, se pripombe upoštevajo pod pogoji iz prejšnje alineje.

14

13. Dokazovanje

15

SPLOŠNO

Dokazujejo se le **dejstva, ki so pomembna za odločitev in so sporna oz. neugotovljena**.

Organ pozna pravo – **prava ni treba dokazovati** (tuje pravo – pojasnilo MP).

Ni treba dokazovati:

- 1) SPLOŠNO ZNANA DEJSTVA (znano širšemu/ožjemu krogu ljudi in uradni osebi)
- 2) ZAKONITE DOMNEVE

Kot DOKAZ se lahko uporabi vse, kar je je primerno za ugotavljanje stanja stvari in kar ustreza posameznemu primeru. Vrednost vsakega dokaza je načeloma enaka. V ZUP so dokazna sredstva navedena **taksativno (primeroma)**.

PODATKI IZ URADNIH EVIDENC: organ lahko priskrbi sam, če mu stranka ni prepovedala, vendar rabi dovoljenje stranke glede t. i. občutljivih podatkov (139. člen ZUP).

DOKAZNO BREME

Dokazno breme nosi praviloma tisti, ki zatrjuje obstoj določenega pravno pomembnega dejstva.

Če je postopek začet **po UD**, **nosi dokazno breme organ**.

Če je postopek začet **na ZS**, mora stranka **dejansko stanje**, na katero opira svoj zahtevek, **navesti natančno, po resnici in določno**. Uradna oseba, ki vodi postopek, odredi po uradni dolžnosti izvedbo vsakega dokaza, če spozna, da je to potrebno za razjasnitev zadeve.

16

DOKAZNA SREDSTVA

LISTINE

Eden temeljnih dokazov v upravnem postopku

JAVNA LISTINA: Listina, ki jo v **predpisani obliki izda** državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti ali nosilec javnih pooblastil **v mejah svoje pristojnosti, dokazuje tisto, kar se v njej potrjuje ali določa.**

Dovoljeno je dokazovati neresničnost dejstev in formalne nepravilnosti javne listine (da ni javna listina).

Izjema: Če listina vzpostavlja določeno stanje, ki ga prej ni bilo, nasprotni dokaz ni mogoč (npr. ugotovitev očetovstva, razveza zakonske zveze).

TUJA LISTINA: Listina, izdana s strani tujega organa.

V RS velja pod pogojem vzajemnosti, če je pravilno overjena. Po potrebi tudi overjen prevod.

***Odpravek listine** je nadaljnji izvod listine, ki ga je organ naredil v predpisani obliki hkrati z izvirnikom. V pravnem prometu nadomešča izvirnik, v bistvu pa je prepis/kopija izvirnika.

DOKAZOVNJE Z LISTINAMI: listina se prebere.

- 1) Stranka mora predložiti listino, na katero se sklicuje.
- 2) Če stranka z nasprotnim interesom noče prostovoljno predložiti ali pokazati listine, zahteva od nje uradna oseba, naj jo predloži ali pokaže na obravnavi. Če stranka, od katere je bilo zahtevano, naj predloži oziroma pokaže listino, tega ne stori, presodi organ, ki vodi postopek, glede na vse okoliščine primera, kakšen vpliv ima to na reševanje zadeve.
- 3) Druga oseba lahko zavrne predložitev listine iz enakih razlogov, kot lahko zavrne pričanje.
- 4) Listino, ki je pri DO, organu SLS ali NJP priskrbi organ po uradni dolžnosti.

17

UPRAVNA OVERITEV

Upravna overitev je **glede postopkov po tem zakonu enakovredna notarski overitvi** lastnoročnega podpisa, prepisa ali kopije.

Z upravno overitvijo **se ne potrjuje resničnost podatkov** v listini.

Upravna overitev lastnoročnega podpisa je *potrditev njegove pristnosti*.

Overitev prepisa ali kopije pa *potrditev istovetnosti* prepisa, fizične ali elektronske kopije z izvirno listino.

Pristojne so upravne enote ne glede na stalno prebivališče ali sedež osebe, ki vlaga zahtevo.

POTRDILA

- dolžnost izdajanja
- gre za materialni akt uprave (ločiti od deklarativne odločbe – spreminja pravno stanje, *npr. odločba, s katero se prizna pravica do vojaške invalidnine*)

1) POTRDILO IZ URADNE EVIDENCE

Vsaka listina o dejstvih, o katerih se vodi uradna evidenca (npr. rojstvo, državljanstvo).

Takšno potrdilo **je javna listina**.

2) POTRDILA O DEJSTVIH, O KATERIH ORGAN NE VODI URADNE EVIDENCE

O dejstvih, o katerih organ ne vodi evidence, izda potrdilo le, če tako določa zakon (npr. o skupnem gospodinjstvu).

Pred izdajo potrdila mora organ dejstva ugotoviti v posebnem postopku.

Takšno potrdilo **ni javna listina**.

18

PRIČE

Priča je FO, ki je v preteklosti zaznala dejstvo, pomembno za odločitev v upravni zadevi.
 Priča je lahko vsakdo, ki je sposoben zaznati dejstvo in svoje zaznavanje posredovati naprej.
 Stranka ali uradna oseba, ki je udeležena v postopku, ne more biti priča.

Vsak, kdor je povabljen za pričo, se **mora povabilu** odzvati in če ni s tem zakonom drugače določeno, tudi **pričati**.

Priča sme odreči pričanje

- 1) **na posamezna vprašanja**, če bi z odgovorom na vprašanje spravila v **hudo sramoto, občutno premoženjsko škodo ali pa v kazenski pregon** sebe, svojega krvnega sorodnika v ravni vrsti ali v stranski vrsti do vštetega tretjega kolena, svojega zakonca, osebo, s katero živi v izven zakonski skupnosti, ali sorodnika po svaštvu do vštetega drugega kolena, četudi je zakonska zveza že prenehala, ali pa svojega skrbnika ali oskrbovanca, posvojitelja ali posvojenca

* ne sme odreči pričanja o pravnih opravilih, pri katerih je bila navzoča kot priča, pisar ali posredovalec, o dejanjih, ki jih je v zvezi s spornim razmerjem opravila kot pravni prednik ali zastopnik katere od strank, ter o vsakem takem dejanju, ki ga je po posebnih predpisih dolžna naznaniti ali dati o njem izjavo

- 1) **na posamezna vprašanja**, na katera ne bi mogla odgovoriti, ne da bi prekršila dolžnost oziroma pravico varovati **poslovno ali poklicno tajnost**
- 2) o tistem, kar ji je **stranka zaupala kot svojemu pooblaščenцу**
- 3) **o dejstvih**, za katera je zvedela kot duhovnik, odvetnik, zdravnik ali pri opravljanju kakšnega drugega poklica ali dejavnosti, če velja dolžnost, da mora ohraniti kot tajnost tisto, kar je **zvedela pri opravljanju takega poklica ali dejavnosti**
- 4) o posameznih drugih dejstvih, če navede za to **tehtne razloge**
- 5) o določenih zadevah, če bi s tem prekršila **dolžnost varovanja tajnosti** (dokler je pristojni organ ne odveže te dolžnosti)

19

IZVEDBA DOKAZA Z ZASLIŠANJEM PRIČE

Priče se zaslišijo vsaka zase brez navzočnosti tistih, ki bodo zaslišane kasneje.

Pred pričanjem mora organ pričo opozoriti, da mora govoriti resnico, da ne sme ničesar zamolčati (**kriva izpovedba je kaznivo dejanje**). Pričo poučiti o tem, kdaj ni treba pričati.

Izpovedba: spontana (*najprej prosto izpove*), vodena (*pričo se usmerja z vprašanji*), dopolnilna (*dodatna vprašanja za razjasnitev*)
 Prepovedana: sugestivna (*vsebovan, nakazan odgovor*) in kapcjozna vprašanja (*izhaja iz predpostavke, da je nekaj že povedala*)

Priče se lahko **sooči** zaradi nasprotij v izpovedbi.

Relativna dokazna vrednost pričanja – načelo proste presoje dokazov in načelo materialne resnice.

PRISILNI UKREPI ZOPER PRIČO (187. člen ZUP)

- 1) Priča, ki je bila **pravilno povabljen, ne pride in ne opraviči izostanka** ali se brez dovoljenja oz. opravičenega razloga odstrani, sme organ odrediti **prisilno privedbo in denarno kazen do 500 evrov**
- 2) Če priča brez opravičenega razloga **noče pričati**, čeprav je bila opozorjena, se lahko kaznuje z **denarno kaznijo do 500 evrov**; če še vedno noče pričati se lahko ponovno kaznuje z denarno kaznijo do 500 evrov
- 3) Priči se lahko naloži tudi **povrnitev stroškov**, ki so nastali zato, ker ni prišla ali, ker ni hotela pričati

IZJAVA STRANKE

Ločiti izjavo stranke kot dokazno sredstvo in izjavo stranke v zvezi z izvedbo načela zaslišanja stranke.

Subsidiarnost izjave stranke kot dokaznega sredstva:

- 1) Če za ugotovitev nekega dejstva ni dovolj drugih dokazov
- 2) V malo pomembnih zadevah, če naj bi se neko dejstvo sicer dokazovalo z zaslišanjem priče, ki živi v kraju, oddaljenem od sedeža organa, ali če bi bilo sicer zaradi iskanja drugih dokazov oteženo uveljavljanje pravic stranke.

20

IZVEDENCI

Oseba, ki ima posebno strokovno znanje, s katerim uradna oseba, ki vodi postopek, ne razpolaga in je potrebno za ugotovitev ali presojo dejstva, pomembnega za odločitev v upravni zadevi.

V postopku ga postavi uradna oseba po uradni dolžnosti ali na predlog stranke. Stranke morajo založiti predujem (189/III člen ZUP). Praviloma se izvede na ustni obravnavi.

DOLŽNOST BITI IZVEDENEC:

Izvedenec je dolžan dati **izvid in mnenje**.

Izvedenec lahko odreče prevzem dolžnosti iz enakih razlogov, iz katerih priča lahko odreče pričanje, pa tudi iz drugih utemeljenih razlogov, kot so preobremenjenost z izvedenskim ali drugim delom.

Smiselna uporaba določb o izločitvi uradne osebe (192. člen ZUP)

Prisilni ukrepi: **denarna kazen in stroški postopka** (ni prisilne privedbe)

TOLMAČI

Smiselna uporaba določb ZUP za izvedence.

Oseba, ki zna jezik stranke in jezik upravnega postopka.

OGLED

Uradna oseba, ki vodi postopek, neposredno zazna sedanja pravno pomembna dejstva z lastnimi čutili.

Opravi se na ustni obravnavi. Lahko je zakonsko obvezen (*npr. tehnični pregled objekta pred izdajo uporabnega dovoljenja*).

Smiselna uporaba določb o odklonitvi pričanja

Zoper **lastnika ali posestnika, ki brez opravičenega razloga ne dovoli ogleda**, se lahko uporabijo enaki ukrepi kot zoper pričo, ki noče pričati (187. člen tega zakona).

Ogled stanovanja se lahko opravi samo na podlagi odločbe pristojnega sodišča, razen če je ogled njenega stanovanja zahtevala stranka sama.

21

ZAVAROVANJE DOKAZOV

POGOJI:

- 1) utemeljena bojazen, da se kakšen dokaz pozneje ne bo mogel izvesti ali da bo njegova izvedba pozneje otežkočena
- 2) dokaz bo uporabljen v upravnem postopku
- 3) kadarkoli med postopkom in pred njegovim začetkom
- 4) po uradni dolžnosti ali na predlog stranke

PRISTOJNOST:

- 1) med postopkom organ, ki vodi postopek
- 2) pred začetkom postopka organ, na katerega območju so stvari, ki si jih je treba ogledati, oziroma na katerega območju prebivajo osebe, ki jih je treba zaslišati

Stranko z nasprotnim interesom je treba seznaniti pred izvedbo zavarovanja dokaza (izjema: nujnost zavarovanja).

O zavarovanju dokaza se sestavi **zapisnik**.

22

14. Odločba in sklep

23

SPLOŠNO

Odločba je konkreten upravni akt, s katerim se odloči o pravici, obveznosti ali pravni koristi v upravni zadevi.

Dejanje (akt) organa, ki ima neposreden pravni učinek, je oblastno, avtoritativno, enostransko in se nanaša na konkretno upravno zadevo in individualno določenega posameznika.

Upravni organ ugotovljeno dejansko stanje primerja z materialnim predpisom

– relevantno je pravno in dejansko stanje v trenutku izdaje odločbe
(nasproti stranki pravno učinkuje, ko je stranka z njo seznanjena)

OBLIKA:

- 1) PISNA – praviloma se odločba izda pisno
- 2) USTNA (211. člen ZUP) – če gre za nujne ukrepe v javnem interesu, lahko takojšna izvršitev, v 8 dneh pisna odločba

SPREJEM ODLOČITVE O VSEBINI ZADEVE:

- 1) Če odloča individualni organ, odloči sam
- 2) Če odloča kolegijski organ: načeloma sklepčnost (več kot pol prisotnih) in navadna večina (večina glasov navzočih)
- 3) Če odloča več organov: soglasje ali mnenje v 15-ih dneh; odobritev, potrditev, dovoljenje, ipd.
Če organ v roku ne sporoči organu, za katerega je določeno, da izda odločbo, niti da daje soglasje niti da ga odreka, **se šteje, da je soglasje dal**; če pa ne da nobenega mnenja, izda pristojni organ **odločbo tudi brez mnenja**.

ROK ZA IZDAJO IN VROČITEV UPRAVNE ODLOČBE

1 mesec od popolne vloge/začetka po UD, če odloča v **skrajšanem ugotovitvenem** postopku, sicer 2 meseca
Če se organ **roka ne drži**, lahko stranka vloži pritožbo zaradi **molka organa** (kot da bi bil njen zahtevek zavrnjen).

24

POSEBNE VRSTE ODLOČB

***DELNA ODLOČBA** (odločba o delu zahtevka, 219. člen ZUP)

POGOJI:

- 1) o zadevi se lahko odloča po delih oziroma po posameznih zahtevkih
- 2) posamezni deli oziroma zahtevki so primerni za odločitev, a ne vsi

***DOPOLNILNA ODLOČBA** (odločba o vprašanjih, ki niso zajeta v izdani odločbi, 220. člen ZUP)

POGOJI:

- 1) pristojni organ z odločbo ni odločil o vseh vprašanjih, ki so bila predmet postopka
- 2) na predlog stranke ali po uradni dolžnosti
- 3) lahko se izda brez novega ugotovitvenega postopka
- 4) ni roka

***ZAČASNA ODLOČBA** (začasna ureditev razmerij, 221. člen ZUP)

POGOJI:

- 1) glede na okoliščine primera je neogibno potrebno, da se pred koncem postopka začasno uredijo posamezna vprašanja ali razmerja
- 2) na podlagi podatkov, ki obstajajo takrat, ko se izda
- 3) mora biti izrecno navedeno, da je začasna
- 4) na predlog stranke lahko veže pristojni organ na pogoj, da stranka da zavarovanje za škodo, ki utegne nastati stranki z nasprotnim interesom zaradi izvršitve odločbe, če glavnemu zahtevku predlagatelja ne bi bilo ugodeno.
- 5) z odločbo, ki se izda o glavnih zadevi po končanem postopku, se razveljavi začasna odločba, ki je bila izdana med postopkom

Glede pravnih sredstev in glede izvršbe veljajo delna začasna in dopolnilna za samostojne odločbe.

25

***SKUPNA ODLOČBA** (za več določenih in imenovanih oseb se izda ena sama odločba, 217/I ZUP)

POGOJI:

- 1) zadeva se tiče večjega števila določenih oseb
- 2) osebe morajo biti imenovane v izreku odločbe
- 3) v obrazložitvi morajo biti za vsako posamezno osebo navedeni razlogi, ki se nanašajo nanjo
- 4) vroči se vsaki od njih (izjema: skupni pooblaščenec)

***GENERALNA ODLOČBA** (odločba za več oseb, ki niso imenovane, 217/II ZUP)

POGOJI:

- 1) zadevo, ki se tiče večjega števila oseb, ki organu niso znane
- 2) odločba mora vsebovati take podatke, da se da iz njih lahko ugotoviti, na katere osebe se odločba nanaša
(*prebivalci ali posestniki na določenem območju ipd.*)

***GLEDE NA PRAVNE UČINKE:**

- 1) ZAVEZOVALNA (vzpostavi zakonsko določeno obveznosti, izvršljiva)
- 2) OBLIKOVALNA (ustanavlja, oblikuje ali ukinja določeno pravno razmerje)
- 3) UGOTOVITVENA (odloči o obstoju ali neobstoju pravice oz. pravno relevantnega dejstva, ni izvršljiva)

26

SESTAVNI DELI PISNE ODLOČBE

1. UVOD

1. ime organa, ki odločbo izdaja
2. predpis o njegovi pristojnosti
3. način uvedbe postopka
4. osebno ime stranke in njenega morebitnega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca
5. na kratko označena zadeva, za katero gre v postopku
6. navedba, da izdaja odločbo dvoje ali več organov ali da jo izdaja en organ s soglasjem, poprejšnjim soglasjem, dovoljenjem, potrditvijo ipd. ali mnenjem drugega organa
7. navedba dneva seje, na kateri je o zadevi odločil kolegijski organ

2. NAZIV ODLOČBA (oznaka, da gre za odločbo)

3. IZREK

Vsebuje odločitev o zadevi. Kratek in določen, načeloma v večih točkah.

Lahko se določijo pogoji in nalogi. Če se naloži kakšno dejanje, je treba določiti rok.

Tudi odločitev o stroških.

Kadar je predpisano, da pritožba ne zadrži izvršitve odločbe, mora biti to navedeno v izreku.

4. OBRAZLOŽITEV

5. POUK O PRAVNEM SREDSTVU

6. PODPIS

- a) v fizični obliki: podpis uradne osebe (oz. predsedujoči kolegijemskemu organu) in žig organa
- b) v elektronski obliki: varna elektronska podpisa uradne osebe in organa, overjena s kvalificiranim potrdilom (lahko sta združena)
- c) če se odločba izdela samodejno, ima lahko namesto podpisa in žiga faksimile.

27

4. OBRAZLOŽITEV

1. obrazložitev zahtevkov strank in njihove navedbe o dejstvih
2. ugotovljeno dejansko stanje in dokaze, na katere je le-to oprto
3. razloge, odločilne za presojo posameznih dokazov
4. navedbo določb predpisov, na katere se opira odločba
5. razloge, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo
6. razloge, zaradi katerih ni bilo ugodeno kakšnemu zahtevku strank

DODATNO:

- če pritožba ne zadrži izvršitve odločbe, se je treba tudi v obrazložitvi sklicevati na predpis, ki to določa
- v obrazložitvi odločbe morajo biti obrazloženi tisti sklepi, zoper katere ni dovoljena pritožba
- če je organ odrekel soglasje, mora obrazložitev odločbe vsebovati tudi razloge za to (soglasje – sklicuje se na ta akt in ga priloži odločbi)
- če je upravičen zadevo rešiti po prostem preudarku, mora navesti zakonsko podlago in razloge, zakaj je tako odločil ter kako je uporabil obseg in namen prostega preudarka

*SKRAJŠANA OBRAZLOŽITEV (obrazložitev strankinega zahtevka in sklicevanje na pravne predpise)

- a) v enostavnih zadevah, v katerih je udeležena samo ena stranka
- b) v enostavnih zadevah, v katerih sta v postopku udeleženi dve stranki ali več, pa nobena ne ugovarja postavljenemu zahtevku in se zahtevku ugotovi

V takem primeru se lahko izda odločba tudi na predpisanem obrazcu ali samodejno z uporabo informacijskega sistema.

*SAMO IZREK V OBLIKI URADNEGA ZAZNAMKA (218. člen ZUP)

V zadevah manjšega pomena, če se ugotovi strankinemu zahtevku, pa se ne posega v javno korist ali v korist koga drugega. Praviloma brez obrazložitve, stranki se lahko sporoči samo ustno.

28

5. POUK O PRAVNEM SREDSTVU (215. člen ZUP)

- a) Če je zoper odločbo dovoljena **pritožba**, je treba v pouku navesti, na koga se stranka lahko pritoži, pri kom in v katerem roku vloži pritožbo in koliko znaša zanjo taksa ter da lahko poda pritožbo tudi na zapisnik pri organu, ki je odločbo izdal. Organ, pri katerem je potrebno vložiti pritožbo, mora biti naveden s polnim osebnim imenom in naslovom.
- b) Če je zoper odločbo mogoč **upravni spor**, je treba v pouku navesti, pri katerem sodišču lahko stranka vloži tožbo in v katerem roku; če pa lahko začne kakšen drug postopek pred sodiščem, je treba v pouku navesti, na katero sodišče se lahko obrne in v katerem roku.

Ne daje se pouka o izrednih pravnih sredstvih.

NAPAČEN/POMANJLJIV POUK O PRAVNEM SREDSTVU

Če je pouk v odločbi napačen, se lahko ravna vsaka stranka po veljavnih predpisih ali po pouku. **Če se stranka ravna po napačnem pouku, ne more imeti to zanjo nobenih škodljivih posledic.**

- a) Če odločba **nima pouka oz. je nepopoln**
 - 1) stranka lahko ravna po veljavnih predpisih
 - 2) v osmih dneh lahko zahteva od organa, ki je odločbo izdal, naj jo dopolni (rok teče od vročitve dopolnjene)
- a) Če je bila stranka **napačno poučena, da zoper odločbo ni dovoljena pritožba in da je mogoče upravni spor**, teče rok za pritožbo od dneva vročitve sodnega sklepa, s katerim je bila tožba zavržena kot nedovoljena, če ni stranka že prej vložila pritožbe na pristojni organ.
- b) Če je bila stranka **napačno poučena, da je zoper odločbo dovoljena pritožba in je zamudila rok za sodno varstvo**, ji teče ta rok od dneva vročitve odločbe, s katero je bila njena pritožba zavržena, če ni stranka že prej začela upravnega spora.

29

POPRAVLJANJE POMOT V ODLOČBI (223. člen ZUP)

POGOJI:

- 1) organ, ki je odločbo izdal
- 2) očitne pomote (npr. imenih ali številkah, pisne ali računske pomote)
- 3) popravek učinkuje od dneva popravljenе odločbe, neugoden od dneva vročitve stranki
- 4) s sklepom, zoper katerega je mogoča pritožba

30

SKLEP

Konkretni upravni akt, s katerim se odloča:

- a) o vprašanih, ki se **tičejo postopka** (npr. združitev zadev)
- b) o tistih vprašanih, ki se kot postranska vprašanja pojavijo **v zvezi z izvedbo postopka in se o njih ne odloča z odločbo** (npr. vrnitev v prejšnje stanje, vzdrževanje reda)

Izda se ustno, pisno, če je zoper sklep dovoljena pritožba.

Pritožba zoper sklep:

- a) ni dovoljena
- b) posebna pritožba
- c) pritožba v okviru pritožbe zoper odločbo

Če je zoper sklep **dovoljena pritožba**, mora biti **obrazložen** in mora vsebovati **pouk o pritožbi**.

31

DOKONČNOST

Posebna značilnost upravnega postopka.

Upravni organi **o zadevi ne bodo več vsebinsko odločali, ni več rednih pravnih sredstev v upravnem postopku:**

- a) pritožbe zoper odločbo ni
- b) rok za pritožbo je potekel
- c) pritožbi so se odpovedali vsi upravičenci
- d) o pritožbi je bilo že odločeno

Načeloma nastopijo posledice pravne odločbe z dokončnostjo (izvršljivost, možnost izvajanja pravice).

PRAVNOMOČNOST

Zoper odločbo **ni več rednega pravnega sredstva (pritožbe) v okviru sodnega varstva**. Nastopi hkrati z dokončnostjo, če ni pritožbenega postopka v upravnem sporu. Pravnomočno odločbo je mogoče odpraviti, razveljaviti ali spremeniti samo na podlagi pravnih sredstev, določenih z zakonom.

*POTRDILO O DOKONČNOSTI/PRAVNOMOČNOSTI

Na zahtevo stranke ali organa. Organi ne smejo zahtevati od strank.

IZVRŠLJIVOST

Odločbo je mogoče uresničiti v postopku izvršbe.

Izvršljive lahko postanejo le zavezovalne odločbe.

Načeloma z dokončnostjo, pogosto pa zakon določa drugačno ureditev (še pred dokončnostjo, s pravnomočnostjo ali po poteku paricijskega roka (načeloma 15 dni)).

32

PRAVNA SREDSTVA

Z ustavo ali zakonom določen pravni institut, s katerim se sproži postopek za **presojo skladnosti konkretnega upravnega akta z abstraktno pravno normo**.

Predstavljajo nadzor nad **zakonitostjo** (materialno in formalno) in **pravilnostjo** upravne odločbe: učinkovitost v. pravna varnost

Pravica do učinkovitega pravnega sredstva (25. člen URS)

Učinek na izvršbo: **ODLOŽILNA** (odloži izvršbo) – **NEODLOŽILNA** (ne zadrži izvršbe)

Organ, ki odloča: **DEVOLUTIVNA** (istančni organ, npr. pritožba) – **NEDEVOLUTIVNA** (organ, ki je izdal odločbo; npr. obnova))

Pravni učinki na upravno odločbo: **ODPRAVA** (za nazaj, odpravijo se vse pravne posledice)

RAZVELJAVITEV (za naprej)

SPREMEMBA (za nazaj, kot odprava in izdaja nove)

NIČNOST (enake pravne posledice kot odprava)

V UPRAVNEM POSTOPKU

1) REDNO: **pritožba**

*v nekaterih posebnih upravnih postopkih še ugovor (*praviloma odloča organ, ki je upravni akt izdal; odločitev praviloma ni dokončna*)

2) IZREDNA: **obnova**

sprememba in odprava dokončne odločbe v zvezi z upravnim sporom

odprava in razveljavitev dokončne odločbe po nadzorstveni pravici

izredna razveljavitev izvršljive odločbe

izrek odločbe za nično

* v nekaterih posebnih upravnih postopkih revizija

V UPRAVNEM SPORU

1) REDNO: **pritožba**

2) IZREDNA: **revizija in obnova**

33

15. Pritožba

34

PRAVICA DO PRITOŽBE

1) STRANKA

Oseba, ki je imela v postopku na prvi stopnji **formalni položaj stranke** (je sodelovala v postopku) – stranka v ožjem pomenu besede in stranski udeleženec – in ji je bila odločba vročena.

Vsakdo lahko vloži pritožbo v svojem roku (teče od vročitve).

2) OSEBE, KI NISO IMELE POLAŽAJA STRANKE V FORMALNEM POMENU (PA BI GA MORALE IMETI)

Pritožbo lahko vloži tudi vsaka druga oseba, če upravna odločba posega v njene pravice ali pravne koristi

a) Pritožbo vloži v pritožbenem roku za stranko (dokler ne izteče rok za zadnjo stranko)

b) V pritožbenem roku za stranko zahteva vročitev odločbe (na ta način dobi položaj stranke in svoj rok za pritožbo)

Stranka v ožjem pomenu kadarkoli. Stranski udeleženec le, če iz vseh okoliščin izhaja, da za izdajo odločbe ni vedela oziroma iz okoliščin ni mogla sklepati, da je bila odločba izdana. Rok 30 dni od dneva, od kar je izvedela za izdajo odločbe (143/VII ZUP).

3) DRŽAVNI TOŽILEC IN DRŽAVNI PRAVOBRANILEC – VAROVANJE JAVNEGA INTERESA

Samo zoper odločbo, s katero je prekršen zakon v korist stranke in v škodo javnih koristi

a) Če sta kot stranki sodelovala v postopku na prvi stopnji, imata svoj rok za vložitev pritožbe

b) Če nista sodelovala v postopku na prvi stopnji v pritožbenem roku za stranke oz. do odpovedi pravici do pritožbe

*ODPOVED PRAVICI DO PRITOŽBE (229.a člen ZUP)

1) Stranka ali druga oseba, v katere pravice ali pravne koristi posega odločba

2) V postopku, ki se začne na zahtevo stranke

3) Po vročitvi odločbe (*sicer nima pravnega učinka; izjema: enostavne upravne zadeve in zadeve manjšega pomena, v katerih je udeležena samo ena stranka*)

4) Do poteka roka za pritožbo

5) Ne more se preklicati (*izjema: enostavne upravne zadeve in zadeve manjšega pomena z eno stranko, če je bila odpoved dana pred vročitvijo odločbe*)

6) Učinkuje od dneva, ko organ dobi pisno izjavo oziroma ko stranka da izjavo ustno na zapisnik

35

PRISTOJNOST ZA ODLOČANJE O PRITOŽBI

Odloča načeloma vselej **nadrejeni organ**, določene pristojnosti pa ima tudi organ, ki je odločbo izdal (prvostopenjski).

	Organ prve stopnje	Pritožbeni organ
DRŽAVNI ORGANI	državni zbor	NI PRITOŽBE
	vlada	NIPRITOŽBE
	ministrstvo	vlada
	(pritožba le, če zakon izrecno določi)	(če zakon ne določa drugače)
	upravna enota	stvarno pristojno ministrstvo (lahko o vsakem delu odločbe drugo stvarno pristojno ministrstvo)
ORGANI SLS	predstavniški organ samoupravne lokalne skupnosti	NI PRITOŽBE
	uprava SLS	župan v zadevi iz izvirne pristojnosti stvarno pristojno ministrstvo v zadevi iz prenesene pristojnosti
NOSILCI JAVNIH POOBLASTIL	nosilec javnega pooblastila	stvarno pristojno ministrstvo (če zakon ne določa drugače)

Če pri izdaji odločbe sodeluje več organov (208 in 209 ZUP), se pristojnost določa po organu, ki je odločbo izdal.

V delu, ki se nanaša na delo organa, zoper katerega organ, ki odloča, ni instančni organ, sme odločbo le odpraviti, nadomestiti pa le v soglasju z instančnim organom sodelujočega (prvostopenjskega) organa.

Če pri izdaji odločbe sodelujejo hierarhično nadrejeni in podrejeni organi, je pritožba dopustna le, če je z zakonom določen poseben pritožbeni organ.

36

ROK ZA VLOŽITEV PRITOŽBE

15 dni od vročitve pisne odločbe, če zakon ne določa drugače.

V primeru molka organa po **1 (skrajšani ugotovitveni postopek) oz. 2 (posebni ugotovitveni postopek) mesecih** od vložitve popolne vloge in vse do vročitve prvostopenjske odločbe.

Če stranka, ki ni bila udeležena v postopku, pa bi morala biti, zamudi rok, se njena pritožba obravnava kot predlog za obnovo postopka (začne so po koncu pritožbenega postopka).

V pritožbenem roku se upravna odločba ne more izvršiti, prav tako ne med pritožbenih postopkov (do vročitve odločbe o pritožbi stranki).

IZJEME:

- 1) Tako določa zakon
- 2) Gre za nujne ukrepe v javnem interesu, s katerimi ni mogoče odlašati
- 3) Zaradi odložitve izvršbe bi lahko za kakšno stranko nastala nepopravljiva škoda (*kot pogoj za izvršbo se lahko zahteva primerno zavarovanje*)

VLOŽITEV PRITOŽBE

Pri **prvostopenjskem organu**.

Če je vložena pri drugostopenjskem, jo ta takoj pošlje organu prve stopnje in pritožba je pravočasna, če jo je v roku prejel organ druge stopnje.

V primeru molka organa ali neizdaje potrdila prvostopenjski organ takoj pošlje pritožbo drugostopenjskemu organu.

37

OBLIKA IN VSEBINA PRITOŽBE

Pisna ali vložena ustno na zapisnik.

Vsebovati mora sestavine kot vse vloge, še posebej:

- 1) Navedba odločbe, ki se izpodbija
- 2) Navedba organa, ki jo je izdal, številke odločbe in datuma izdaje
- 3) Razlogi za izpodbijanje odločbe
- 4) Lahko tudi **nova dejstva in nove dokaze**

Obrazložiti, zakaj jih stranka ni navedla že v postopku na prvi stopnji.

Nova dejstva in novi dokazi se lahko upoštevajo **kot pritožbeni razlogi le, če so obstajali v času odločanja na prvi stopnji in če jih stranka upravičeno ni mogla predložiti oziroma navesti na obravnavi.**

Če so v pritožbi navedena nova dejstva in novi dokazi in je v postopku **udeleženih dvoje ali več strank z nasprotnimi interesi**, je treba pritožbi priložiti še **toliko prepisov, kolikor je takih strank**.

Zahtevek je mogoče spremeniti le do odločbe na prvi stopnji.

ROK ZA ODLOČBO O PRITOŽBI

Odločba mora biti izdana in vročena stranki najkasneje **v dveh mesecih**, od dneva, ko je organ prejel popolno pritožbo.

V primeru neupoštevanja – lahko se vloži tožba v upravnem sporu, kot da je pritožba zavrnjena.

38

RAZLOGI ZA PRITOŽBO (237. člen ZUP)

1) NAPAČNO UPORABLJENO MATERIALNO PRAVO

Pri izdaji odločbe materialni predpis napačno uporabljen oziroma sploh ni bil uporabljen.

Prosti preudarek: v okviru pooblastil in na podlagi zakona ter tudi nesmotrna raba prostega preudarka

2) ZMOTNO ALI NEPOPOLNO UGOTOVLJENO DEJANSKO STANJE

3) KRŠITVE PRAVIL UPRAVNEGA POSTOPKA

Relevantne so samo kršitve pravil postopka, ki bi lahko vplivale na odločitev v zadevi (bistvene kršitve).

- a) **RELATIVNE BISTVENE KRŠITVE** (dokazati je potrebno vzročno zvezo med kršitvijo upravnega postopka in pravilnostjo odločbe)
- b) **ABSOLUTNE BISTVENE KRŠITVE** (dokazati zgolj kršitev samo, vpliv na pravilnost odločbe se domneva)
 - 1. Odločbo je izdal stvarno ali krajevno (250 ZUP) nepristojen organ (*absolutna stvarna nepristojnost (279/I(1) – ničnost*)
 - 2. Osebi, ki bi morala biti udeležena kot stranka ali stranski udeleženec v postopku (*ne če je vstopila v postopek kot stranski udeleženec po izdaji odločbe prve stopnje (229/II ZUP)*) ali je nastopal nekdo, ki ne bi mogel biti stranka
 - 3. Kršeno je bilo načelo zaslišanja stranke
 - 4. Stranke ni v skladu z zakonom ni zastopal zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec ni imel ustreznega pooblastila
 - 5. Kršitev določb ZUP o uporabi jezika v postopku
 - 6. Pri odločanju ali vodenju postopka sodelovala oseba, ki bi po zakonu morala biti izločena
 - 7. Odločbe se ne da preizkusiti (npr. ni obrazložitve, ni datuma izdaje)
 - 8. Niso podane procesne predpostavke in bi bilo treba vlogo zavreči (129 ZUP)

39

DELO ORGANA PRVE STOPNJE V ZVEZI S PRITOŽBO

1) PREVERI PROCESNE PREDPOSTAVKE ZA PRITOŽBO – če niso podane, **PRITOŽBO ZAVRŽE S SKLEPOM**

Pritožba mora biti dovoljena, pravočasna in vložena s strani upravičene osebe.

*Če organ ni pristojen za obravnavanje pritožbe, jo pošlje pristojnemu organu.

* NEPOPOLNA PRITOŽBA – najprej zahtevati dopolnitev (67 ZUP)

2) POŠLJE MOREBITNIM STRANKAM Z NASPROTNIM INTERESOM

Možnost, da se izrečejo o pritožbi ter morebitnih novih dejstvih/dokazih.

3) VSEBINSKA PRESOJA

NADOMESTNA ODLOČBA

Če je pritožba v celoti utemeljena in ni potreben nov ugotovitveni postopek, izda novo odločbo in nadomesti svojo prejšnjo.

Če je zoper nadomestno odločbo vložena pritožba, jo mora takoj poslati drugostopenjskemu organu.

DOPOLNI POSTOPEK

Če ugotovi, da postopek ni bil popolno izveden in bi to lahko vplivalo na odločitev, dopolni postopek. Na podlagi dopolnjenega postopka lahko izda nadomestno odločbo ali pa zadevo pošlje drugostopenjskemu organu.

IZVEDE POSEBNI UGOTOVITVENI POSTOPEK, ODPRAMI KRŠITEV NAČELA ZASLIŠANJA STRANKE

Navedeni pomanjkljivost **mora** odpraviti in če je potrebno, izda nadomestno odločbo ali pa zadevo pošlje drugostopenjskemu organu.

IZPODBIJANO UPRAVNO ODLOČBO IZREČE ZA NIČNO

4) POŠLJE DRUGOSTOPENJSKEMU ORGANU

Če ne zavrže in ne izda nadomestne odločbe, najpozneje v 15 dneh pošlje pristojnemu organu in priloži vse dokumente, ki se tičejo zadeve.

40

DELO ORGANA DRUGE STOPNJE V ZVEZI S PRITOŽBO

*ČE NI ŽE PRVOSTOPENJSKI ORGAN

1. PREVERI PROCESNE PREDPOSTAVKE ZA PRITOŽBO – če niso podane, PRITOŽBO ZAVRŽE S SKLEPOM
2. POŠLJE MOREBITNIM STRANKAM Z NASPROTNIM INTERESOM

1. ZAVRNE PRITOŽBO IN POTRDI IZPODBIJANO UPRAVNO ODLOČBO

- 1) Postopek izdaje odločbe je bil pravilen, odločba je pravilna in zakonita
- 2) Postopkovne kršitve niso bistvene
- 3) Izrek v odločbi prve stopnje je zakonit, a obrazložitev ni pravilna - v svoji odločbi navede pravilne razloge

2. IZPODBIJANO UPRAVNO ODLOČBO IZREČE ZA NIČNO (279 ZUP)

Pritožbeni organ pazi po uradni dolžnosti, za ničen izreče tudi tisti del postopka, ki je bil opravljen po nepravilnosti.

3. DOPOPLNI POSTOPEK

V postopku na prvi stopnji so bila nepopolno ali zmotno ugotovljena dejstva, je prišlo do bistvenih kršitev pravil postopka ali je izrek izpodbijane odločbe nejasen ali pa v nasprotju z obrazložitvijo.

Pritožbeni organ dopolni postopek in **odpravi pomanjkljivosti** bodisi **sam, po organu prve stopnje ali pa po zaprosenem organu**.

41

4. PRITOŽBI UGODI TER IUO ODPRAVI IN VRNE ORGanu PRVE STOPNJE V PONOVO ODLOČANJE

Kadar lahko po presoji pritožbenega organa pomanjkljivosti postopka na prvi stopnji **hitreje in bolj ekonomično odpravi organ prve stopnje**.

Organ druge stopnje v svoji odločbi navede glede česa je treba dopolniti postopek, **organ prve stopnje mora ravnati po navodilih in v 30 dneh od prejema zadeve izdati novo odločbo**. Zoper novo odločbo ima stranka pravico pritožbe.

5. PRITOŽBI UGODI TER IZPODBIJANO UPRAVNO ODLOČBO SPREMENI

- 1) Iz ugotovljenih dejstev je bil napravljen napačen sklep glede dejanskega stanja
- 2) Napačno je bil uporabljen pravni predpis, na podlagi katerega je bilo odločeno o zadevi
- 3) V odločbi prve stopnje so bili zmotno presojeni dokazi
- 4) Po prostem preudarku bi bilo treba izdati drugačno odločbo
- 5) Odločba je bila glede ugotovljenih dejstev in glede uporabe zakona pravilna, vendar pa se da namen, zaradi katerega je bila odločba izdana, doseči tudi z drugimi, za stranko ugodnejšimi sredstvi
- 6) Na podlagi dejstev, ugotovljenih v dopolnilnem postopku, organ zadevo reši drugače
- 7) Organ prve stopnje ob ponovnem odločanju ne sledi opozorilom o potrebni dopolnitvi postopka in ne ravna v skladu z odločbo organa druge stopnje

42

OBSEG PREIZKUSA PRVOSTOPENJSKE ODLOČBE

Organ druge stopnje preizkusi odločbo v delu, v katerem jo pritožnik izpodbija in v mejah pritožbenih navedb.

Organ druge stopnje po uradni dolžnosti preizkusi:

- 1) ali ni prišlo v postopku na prvi stopnji do bistvenih kršitev postopka
- 2) ali ni bil prekršen materialni zakon

Drugostopenjski organ sme **v mejah zahtevka**, ki je bil postavljen v postopku na prvi stopnji, s svojo odločbo odpraviti odločbo in rešiti zadevo **v korist pritožnika v obsegu, ki presega meje preizkusa po uradni dolžnosti, če se s tem ne posega v pravico koga drugega.**

Pod navedenimi pogoji sme **v škodo pritožnika** odločbo spremeniti samo iz **razlogov, ki so določeni za izredno razveljavitev, ničnost ter odpravo ali razveljavitev po nadzorstveni pravici.**

VROČITEV DRUGOSTOPENJSKE ODLOČBE

Praviloma prek prvostopenjskega organa, ki mora odločbo vročiti strankam v osmih dneh od prejema.

Organ druge stopnje lahko tudi sam vroči odločbo strankam, če meni, da je to potrebno.

43

PRITOŽBA ZARADI MOLKA ORGANA

Če organ ne izda odločbe v enem mesecu (skrajšani ugotovitveni postopek) oz. v dveh mesecih (posebni ugotovitveni postopek), lahko stranka vloži pritožbo, kot da je bila njena vloga zavrnjena.

POSTOPEK

- 1) Organ druge stopnje zahteva, naj mu organ prve stopnje sporoči, zakaj odločbe ni pravočasno izdal.
- 2) Če odločba ni bila izdana iz opravičenih razlogov oziroma iz razlogov, ki so na strani stranke, podaljša organu prve stopnje rok za odločbo za toliko časa, kolikor je trajal razlog za zamudo, vendar ne več kot za en mesec. Če razlogi niso opravičeni, zahteva organ druge stopnje, naj mu organ prve stopnje pošlje dokumente zadeve.
- 3) Drugostopenjski organ reši zadevo in izda odločbo (lahko tudi opravi postopek ali naloži opravo postopka prvostopenjskemu organu).

44

PRITOŽBA ZOPER SKLEP

Pritožba zoper sklep **je izključena**, kadar tako določa zakon (*npr. pritožba zoper sklep ni dovoljena, če ni dovoljena pritožba zoper odločbo organa, ki je sklep izdal*).

Posebna pritožba je **dovoljena zoper sklep, le če zakon izrecno določa** (mora bit obrazložen in vsebovati pouk), sicer se lahko izpodbija šele **s pritožbo zoper upravno odločbo**.

Pritožba je **načeloma nesuspendivna** (ne zadrži izvršitve sklepa, razen če je z zakonom ali s samim sklepom drugače določeno).

45

HVALA ZA POZORNOST

44